

Koncz Zsuzsa felvételei

MESTYÁN ÁDÁM

Cserepek

■ CYBER GÉSÁK II. ■

Nagy várakozással tekintettem Csabai Attila új bemutatója elé, hiszen a koreográfus-rendező-látványmágus az utóbbi időben nem igazán tündökölt. Sajnos most sem sikerült felölnie azt az átütő karizmát, amely a régi KompMánia társulat jellemzője volt.

A függöny felgördül, és a Nemzeti Táncszínház sokat látott színpadáról gigantikus mennyiségű füst ömlik le. Furcsa szerkezet látványa bontakozik ki a homályból: óriási gyermekjáróka, amely felett különös háló feszül, rajta csilingelő cserépdarabokkal. A járóka négy sarkában négy görbített lámpvasszerű tárgy látható, rajtuk négy, lefelé öltözött szellemszerű lény – ők a táncosok. A darab bevezető húsz percében itt lógnak, testcseleznek, rendkívül érdektelen és határozottan unalmas tornagyakorlatokat hajtanak végre. A járókában fekvő, óriásbabát megtestesítő hölgy (Koltai Juci) közben szendereg.

A bevezető képsorokból nehéz arra asszociálni, amire a darab alcíme utal (*Alice naplója Csodaországából*) – igaz, a színlap nyújthat némi segítséget. A fűlszöveg szerint Greg Roensch írt egy *Alice Csodaországban* című művet, amelynek az átírata inspirálta az alkotót. Bevallom, ilyen műre én nem akadtam. Találtam viszont egy hasonló nevű írótól egy Bruce Lee-könyvet, valamint *A Lindbergh bébi elrablása* című opust. A titokzatos író titokzatos könyvének sztorija a következő: „Alice szülei elhunynak tűzvészben, és a magára maradt kislány egész további életét kórában éli egy pszichiátriai klinikán.” Az alcímbe emlegetett napló pedig állítólag a kislány kezelőorvosáé, és „egy ember pokolbeli rémálmaillusztrálja”. E szöveg egy frusztrált elsőéves bölcsészhallgató referenciahivatkozásaira hasonlít, és a nézőt többszörös ártételen keresztül zavaros lázálomba juttatja. Furcsa, hogy ehhez még egy dramaturg, Diana Souhami is asszisztál. Tőle ugyan találtam könyveket az interneten, ám dramaturgként máshol nem emlegetik.

A *Cyber gésák II.* második fele ugyan mozgalmasabb, ám a látottak inkább szomorúságra, amolyan csendes bánatra készítenek. A közönség nagy része dermedten

és a színpadtechnika sem hághatja át a fizika törvényszerűségeit. A megtörténhetetlenség látszatát – a határok áthágása helyett – csak illúziókeltéssel lehet előidézni. A DV8 a látványtrükkökkel ezt vállalja fel. Chris Haring pedig – legalábbis a szűken értelmezett koreográfiával – éppen az ellenkező irányba indul el (vagy indul vissza): szimbolikusan és konkrétan is lemeztelenített szereplőkkel az eszköztelenség őszinteségét mutatja be.

A százméteres síkfutás világcsúcsából még mindig lehet ezredmásodperceket lefaragni, de a futó ember látványa aligha változik meg lényegesen. Az atlétika beletörődött abba, hogy hagyományos, klasszikus sportág lett. A kortárs tánc művelői viszont megátalkodottan keresik az újdonság felé mutató utakat. Jelképesen fogalmazva: mindig nagyobbat akarnak dobni, magasabbra akarnak ugrani, gyorsabban szeretnének a játéktér egyik pontjáról a másikra eljutni. Ha átléphetetlen határhoz érnek, önmagukat ismételve újra kezdik a próbálkozást. Például úgy, ahogy Haring teszi: „hagyományos” sci-fi-környezetben vizsgálja testiség és lelkeség örök kettősségét. Mások „kitágítják a színházi műfajok határait”: amit nem tudnak (vagy nem akarnak) mozdulattal megfogalmazni, azt előadják szöveggel, énekkel, vetítéssel. A szüntelen újra törekvés elvárás a műfajjal szemben, ugyanakkor egyre gyakrabban kiderül: a kortárs tánc – a világon mindenhol – számtalanszor rákényszerül, hogy tradicionális kliséit újrahajlítsa. Ha az eredmény hatásos, elmélyült műalkotás, akkor a befogadók újrafelfedezésről beszélnek. A *Fremdkörper* kapcsán is felmerülhet, hogy Chris Haring újra felfedezte a csendet és a mozdulatlanságot.

A *Fremdkörper* a magyar kultúrában szocializálódott nézőt óhatatlanul emlékezteti *Az ember tragédiájának* falanszterképére. A szerző valószínűleg nem örülne az asszociációnak, mert a modern táncszínház elutasítja a táncos „történetmesélést” és a klasszikus művek alárendelt háttérillusztrálását. Közben egyre több olyan, táncból kiinduló előadás születik, amelyben a mozdulat és a szöveg egyenrangú. Lehet, hogy a jövő (szintén nem túl eredeti) újdonsága az lesz, hogy a színházcsinálók prózai színdarabokat mozdulattal-szöveggel újrafogalmazó koreográfus-rendezőként fogják meghatározni magukat. Egyszerűbben fogalmazva: lehet, hogy a prózai színházat el fogja foglalni a tánc- vagy a fizikai színház. A felvilágosult hódító a verbális szövegeket persze nem fogja száműzni, hanem majd integrálja. A előadók már hallják a jövő szavát: néhány táncos beszélni és egyre több színész táncolni tanul. Angliában – láthattuk – már vannak olyan előadóművészek, akik mindkét műfajban egyformán jók. Sok koreográfus alkotásai színlapján rendezőnek is vallja magát. A prózai színházak „csak” rendezői lesznek a legnehezebb helyzetben: meg kell tanulniuk koreografálni. Azt pedig tánctanulással kell kezdeni.

FREMDKÖRPER (Trafó)

HANG: Peter Rehberg, Mego. KONCEPCIÓ: Katherina Zakravsky. VIDEÓ: Julia Willms. MONITOR-INSTALLÁCIÓ: Oliver Bokan. KOSZTUM: Max Wohlkönig. KONZULTÁNS: Thomas Jelinek. KOREOGRAFIA: Chris Haring.

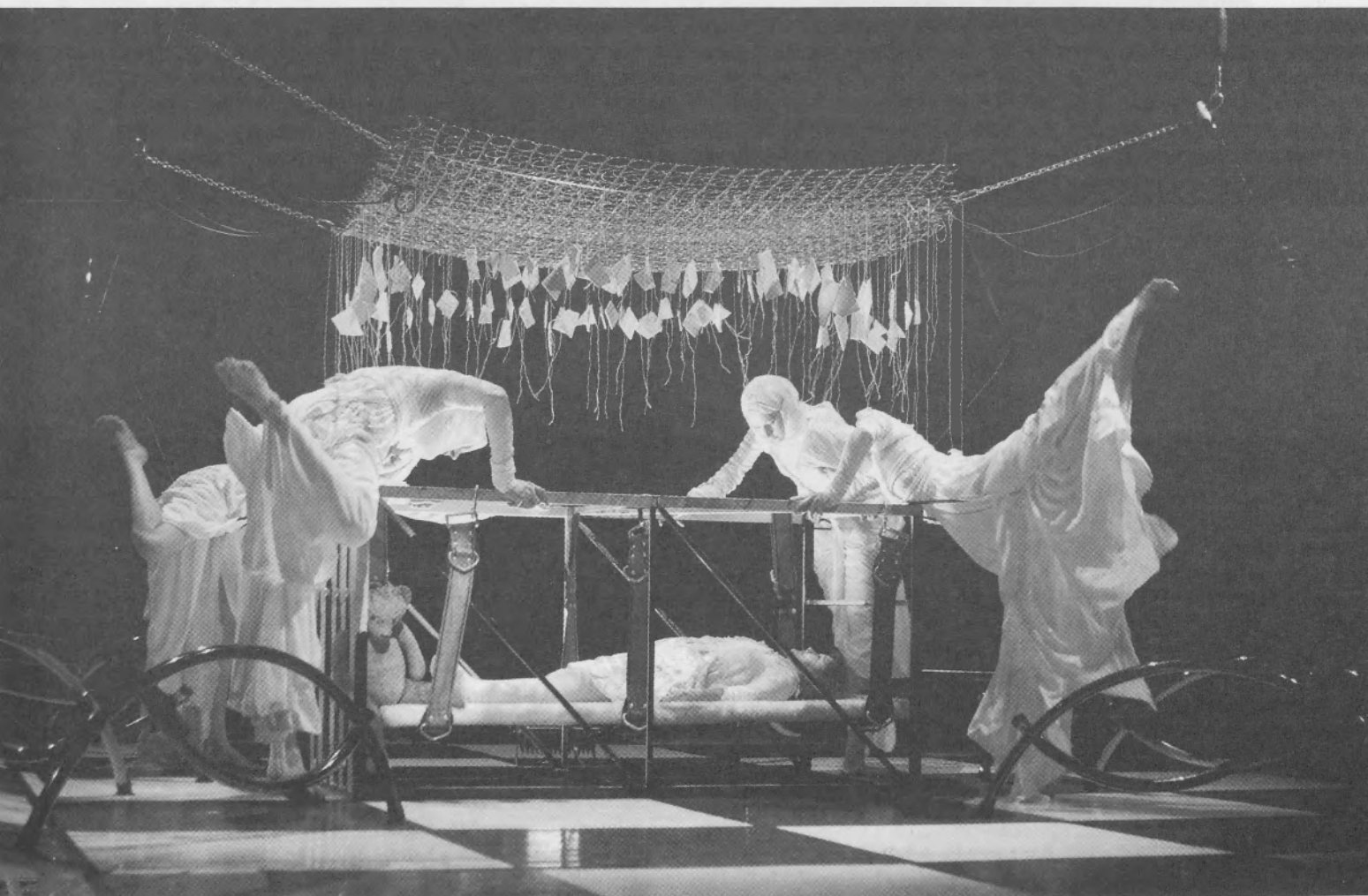
TÁNCOLJÁK: Stephanie Cumming, Julia Mach, Olaf Reinecke, Robert Tirpak, Chris Haring.

ül, amikor az immáron lepleikből kibontakozott táncosok tétován álldogálnak a színpadon. Aztán jobbról bevonul egy fiúgésa, elhelyekedik egy csúszdaszerű tárgyon, és előre felvett angol énekhangokra tátog. A közlendője tulajdonképpen annyi, hogy párosodni kíván – csak ezt némileg mosdatlanabb szóhasználattal fejezi ki.

A következő meghökkentő jelenetben két hölgytáncos jön be, és a színpad szélén elhelyezkedő véccészsékre ülve pisilést utánoz. Majd könnyed diszkózenére vicces jelenetet igyekeznek formálni: mint konzumnők illegetik magukat, és mosolyognak. Sajnos kiderül, hogy mozogni nem nagyon tudnak, s a szánalmas összhatást még technikai bakik is terhelik. Egy másik jelenetben az egész csapat a *Cyber gésák*

gát, aztán alattomosan bedugja a fejét az egyik véccészsébe. Ez a koreográfia része, hiszen többször megismétli. A véccészsében a haja tele lesz vízzel, ezt kicsapja a színpadra. Nem is tudom, mikor vettem észre, hogy a járókában fekvő kislányt alakító durcás hölgy ekkorra már feléledt, és a macijával játszik. Talán a véccéből loccsant rá egy kis víz. Mindenesetre egyre gyanúsabb, hogy ő maga Alice, a fejlődésben visszamaradt, kómás árva. Szegénynek nem lehet könnyű, hiszen Csabaiék a végén rávetik magukat. Körbeállják a járókát, melynek egyik sarkában a hölgy rettegést szimulál. A táncosok – ha jól láttam – lapostányérokat vesznek elő, amiket a négy oszlopszerű képződmény előtt elkezdnek földhöz csapkodva széttörni. Aggódok szerencsétlen Alice-ért, nehogy megsebezzenek a dühös démonok. De Alice előrelátó, hiszen magára húzza az óriásmackót. Repkednek a szilánkok, aztán a partnerek a járóka feletti hálón lógó cserépdarabokat is szaggatni kezdi. Alice sikít. Nem vagyok biztos benne, hogy ezzel végződik a darab, mert kissé belefeledkeztem a közben felhangzó, torzított *Pillangókisasszony*-áriába.

Összefoglalás helyett szeretnék hangot adni amiatti szomorúságomnak, hogy egy valaha ígéretesen indult alkotót amatőrnek kell minősítenem. Elkésérik, hogy Csabai Attila ilyen hagymázos, álságos, hatásvadász és érdektelen előadást készített. Viszont meg tudom érteni, hogy miért voltunk a premier másnapján csupán néhányan a nézőtérén. A *Cyber gésák II.*-nek nem jósoklom tömegsikerét.



Koncz Zsuzsa felvétele

első verziójában látottakhoz hasonló zeb-racsikos (egyébként tipikusan csabais) háttérkockák előtt táncol. Pontosabban odasimulnak, aztán odaverik magukat a tárgyakhoz. A fiúgésa mindeközben méltóságteljesen ül kis csúszdája tetején.

A tetőpont talán az, amikor Csabai hosszú combú transzvesztitának öltözik, parókát illeszt a fejére, kicsit csapkodja ma-

CYBER GÉSÁK II. (Csabai Attila Társulat, Nemzeti Táncszínház)

DRAMATURGIA, ÖTLET: Diana Souhami. A NAPLÓT ÍRTA: Greg Roensch. RAJZOK: Ben Hall, Joel Thomas. ALICE HANGJAI: Barbinek Péter, Nagy Anikó. KOSZTUM, TÉR, DÍSZLET: Xabay team, Bedőcs Imre. KOREOGRÁFIA: Csabai Attila.

TÁNCOLJÁK: Bodnár Ági, Csabai Attila, Gabriella Wan Der Lipps, Kovács Martina, Koltai Juci, Nyolczas Kinga.